

ANALİTİK YAKLAŞIMLAR ÇERÇEVESİNDE BİR İÇ MEKÂN ÇÖZÜMLEME ARACI VE MERSİN TREN İSTASYONU BİNASI ÖRNEĞİ¹

Tuğba LEVENT KASAP
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye
tugbaleventkasap@kmu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-7319-8116>

B. Burak KAPTAN
Eskişehir Teknik Üniversitesi, Türkiye
bkaptan@eskisehir.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-4815-8179>

<i>Atf</i>	Levent Kasap, T. ve Kaptan, B. B. (2021). ANALİTİK YAKLAŞIMLAR ÇERÇEVESİNDE BİR İÇ MEKÂN ÇÖZÜMLEME ARACI VE MERSİN TREN İSTASYONU BİNASI ÖRNEĞİ. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 11 (2), 708-731.
------------	---

ÖZ

Düşünme, karmaşık zihinsel eylemleri içeren, bireysel farklılıklar gösteren bir beceridir. Düşünme yetisi insanı diğer canlılardan üstün kılan en önemli özelliktir. Bireysel farklılıklar düşünmenin farklı türlere evrilmesine neden olmaktadır. Analitik düşünme de bir bütüne ait tüm parçaları düşünme ve anlama eylemi olarak tanımlanabilir. Analitik düşünme felsefesine göre bütünü anlayabilmek için bütüne ait tüm parçaların anlaşılması gerekmektedir. Analitik düşünme yaklaşımında parçadan bütüne doğru bir akış vardır. Başka bir deyişle tümevarımsal bir yaklaşımdır. Bu bağlamda düşünüldüğünde bir iç mekânın anlaşılabilmesi, iç mekâna ait tüm öğelerin tek tek anlaşılması ve bütünlü ilişkisinin kurulmasıyla sağlanabilir. Alanyazın taraması sonucunda analitik bir iç mekân çözümleme aracı ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Bu nedenle araştırmanın amacı analitik bir iç mekân çözümleme aracı geliştirmek ve bir örnek kapsamında geliştirilen bu yöntemi değerlendirmek olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda literatür taramasıyla elde edilen bilgiler ışığında bir iç mekân çözümleme aracı geliştirilmiştir. Bu araçta fiziksel çevre öğelerine, estetik çevre öğelerine ve bütüne egemen öğelere yer verilmiştir. Örnek bir değerlendirme için İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi eserlerinden Mersin Tren İstasyon Binası tercih edilmiş ve bu araç kapsamında değerlendirme altına alınmıştır. Sonuç olarak mekân incelemelerinde bir iç mekân çözümleme aracı kullanımının mekânın bütününe ait tüm öğelerin incelenmesine olanak verdiği ve özellikle de tarihi nitelik taşıyan mekânlarda süreç içerisinde gerçekleştirilen hatalı ve denetimsiz uygulamaların göz ardı edilmeden ortaya çıkarılmasına olanak tanıdığı bilgisine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İç Mekân Çözümleme Aracı, Mersin Tren İstasyon Binası, Analitik Düşünme.

¹ Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İçmimarlık Sanatta Yeterlik Programı 2015-2016 Eğitim Öğretim Dönemi Güz Yarıyılı İÇT 609 İç Mekan Tasarımında Analitik Yaklaşım dersi kapsamında hazırlanmıştır.

A TOOL OF INTERIOR ANALYSIS IN THE FRAMEWORK OF ANALYTICAL APPROACHES AND MERSIN TRAIN STATION BUILDING SAMPLE

ABSTRACT

Thinking is a skill that involves complex mental actions and shows individual differences. Thinking ability is the most important feature that makes humankind superior to other living things. Individual differences cause thinking to evolve into different types. Analytical thinking can also be defined as an act of thinking and understanding all parts of a whole. According to the philosophy of analytical thinking, all parts of the whole must be understood in order to understand the whole. There is a flow from piece to whole in the analytical thinking approach. In other words, it is an inductive approach. When considered in this context, the understanding of an interior space can be achieved by understanding all the parts of the interior one by one and establishing the relationship with the whole. A limited number of studies related to an analytical interior analysis tool were reached in the literature. For this reason, the aim of the research is to develop an analytical interior analysis tool and to evaluate this method developed within the scope of an example. For this purpose, an interior analysis tool has been developed in the light of the information obtained from the literature review. For an exemplary evaluation, Mersin Train Station Building, one of the works of the Second National Architecture Period, was chosen and was evaluated within the scope of this tool. As a result, it has been found that the use of an interior analysis tool in interior studies allows the examination of all elements of the entire interior, and enables the detection of erroneous and uncontrolled applications carried out in the process, especially in historical places without ignoring.

Keywords: *Interior Analysis Tool, Mersin Train Station Building, Analytical Thinking.*

GİRİŞ

Düşünme yetisi insanoğlunu diğer canlılardan üstün kılan en önemli özelliğidir. Bireyler düşünme özelliklerini kullanarak içinde buldukları durumu sorgular, anlamaya çalışır ve sahip olduğu bilgi ile birleştirebilir. Dewey düşünmenin amacının sorgulamak olduğunu belirtmiştir (Dewey, 1910'dan aktaran Bilgiç ve Kandır, 2019). Türk Dil Kurumu ise düşünmek kavramını,

Aklından geçirmek, göz önüne getirmek; bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak düşünce üretmek, zihinsel yetiler oluşturmak, muhakeme etmek; zihniyle arayıp bulmak; bir şeye karşı ilgili ve titiz davranmak; akıl etmek, ne olabileceğini önceden kestirmek; tasarlamak; tasalanmak, kaygılanmak; farz etmek şeklinde tanımlamıştır (TDK, erişim tarihi:02.03.2020).

Bu tanımlar doğrultusunda düşünme eyleminin birtakım zihinsel etkinlikleri içinde barındırdığı söylenebilir. “Düşünme karmaşık zihinsel süreçler içeren bir beceridir ve bireyler becerileri ortaya koyarken bazı seçimlerde bulunurlar. Bu seçimlere toplu olarak bakıldığında bireylere özgü bir stil oluştuğu görülür.” (Umay ve Ariol, 2011: 27). Bu zihinsel etkinliklerin belirli mantık çerçevesinde yapılması düşünme türlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Düşünme türleri genel olarak tündengelim ve tümevarım şeklinde iki başlık altında incelense de eleştirel düşünme, mantıksal düşünme, analitik düşünme, sistemli düşünme, yaratıcı düşünme gibi farklı türleri bulunmaktadır (Başarer, 2017: 436). Bunlardan çözümlenmeye dayalı olan analitik düşünme, bütünde yer alan her bir parçanın tek tek çözümlenerek bütünlüğe olan ilişkisinin ortaya çıkarılmasına dayanan bir düşünme türüdür.

Sorunun belirlenmesiyle başlayıp çözümlenerek sonuçlanan tasarım sürecinde de analitik düşünmenin önemli bir yeri olduğunu söylemek mümkündür. Tasarım süreci bir sorunun gözlemlerle ya da

araştırmalarla ortaya konulmasıyla başlar. İç mekân tasarımında da süreç benzerdir. Sorunun belirlenmesiyle birlikte analiz (çözümleme), sentez (bireşim) ve değerlendirme (uygulama) aşamaları birbirini takip eder (Yazıcıoğlu, 2017:58). Analiz aşamasında kullanıcı, mekân ve işlev ile ilgili derinlemesine bilgiler elde edilir ve bu bilgiler çeşitli yöntemler aracılığıyla sentezlenir (bir araya getirilir). Elde edilen parçaların bütünleştirilmesiyle bir sonuç ürün olarak tasarlanmış mekân ortaya çıkar. Başka bir ifadeyle ortaya çıkan tasarım, parça halinde birçok bilginin bir araya getirilmiş hâlidir. Bu nedenle mekânların daha iyi anlaşılabilmesi ve yorumlanabilmesi için bütünü oluşturan parçaları anlamak gerekmektedir. Bu doğrultuda çalışma kapsamında analitik düşünme ve yöntem bağlamında iç mekân çözümlemenin yolları aranmaya ve ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın amacı analitik bir iç mekân çözümleme yöntemi geliştirmek ve Mersin Tren İstasyon Binası örneği üzerinden geliştirilen bir yönteme göre incelemektir. Araştırmanın amacı kapsamında öncelikle analitik yöntemin ne olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Daha sonra iç mekân ve tasarımını etkileyen öğeler incelenmiştir. Tanımlardan ve kaynaklardan elde edilen verilerle iç mekânla ilgili kavramlar kavram haritasına yerleştirilmiştir. Bu kavramlar birbirleri ile ilişkilendirilerek analitik düşünme yöntemi bağlamında bir iç mekân çözümleme aracı hazırlanmıştır. Son aşamada bu araca bağlı kalınarak Bağdat Demiryolu hattı üzerinde bulunan ve II. Ulusal Mimarlık akımının özelliklerini taşıyan, şehir için simgesel değere sahip olan Mersin Tren İstasyon Binası çözümleme yöntemi aracılığıyla incelenmiştir. Bu çalışma mekân incelemeleri ve çözümlemelerinde kullanılacak bir yöntem geliştirmeyi amaçladığından ileriki araştırmalara bir çerçeve oluşturması bakımından önem taşımaktadır. Çalışmanın yöntem bakımından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca Mersin Tren İstasyon Binasının iç mekân özelliklerinin çözümlenmesiyle alanyazına tarihsel ve kültürel bir değer olarak geçmesi ve kayıt altına alınması sağlanacaktır. Araştırmada öncelikle analitik düşünce yöntemi kavramı literatür taraması aracılığıyla derinlemesine incelenmiştir ve felsefi alt yapısı özetle ortaya konmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında iç mekân tasarımını oluşturan temel öğeler elde edilen veriler ışığında çalışma kapsamında oluşturulan kavram haritasına yerleştirilmiş ve kendi içinde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma doğrultusunda nihai bir çözümleme aracı elde edilmiş ve bu çözümleme aracıyla belirlenmiş olan Mersin Tren İstasyon Binası incelenmiştir.

ANALİTİK DÜŞÜNME YÖNTEMİ

'Analitik' kavramı 'analiz' kelimesinden türemiştir. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'te 'analiz' kavramı 'çözümleme' olarak aktarılmıştır ve çözümleme felsefi olarak "Herhangi bir konunun, bir nesnenin düşüncede veya gerçeklikte kurucu parçalarına ayrılmak yoluyla yapısının, işleyişinin ve gelişim yasalarının ortaya konması işlemi." (TDK, Erişim Tarihi:12.11.2020) olarak tanımlanmıştır. Bu doğrultuda 'analitik', diğer bir ifadeyle 'çözümlemeli' kavramı da "Çözümlemeye dayanan, çözümlerle ilgili, çözümsel, tahlilî, analitik." (TDK, Erişim Tarihi:12.11.2020) şeklinde karşılık bulmuştur. Şebetçi ve Aksu "Bir konuyu, sorunu veya olayı alt başlıklarına ayırıştırıp tümünden gelimle ve her bir başlığı ayrı ayrı irdeleyip eleştirerek ve her biri arasındaki bağlantıları gerçekçi kanıtlarıyla ortaya koyarak, yani tüme varımla düşünme ve değerlendirme olarak tanımlanmaktadır." (Sebetçi ve Aksu, 2014: 68). Nisbett ve diğerlerine göre analitik düşünme, nesneyi bulunduğu içeriğinden ayırma, nesneyi kategorilere ayırarak özelliklerine odaklanma eğilimini içermekte, ayrıca nesnelerin davranışlarını açıklamak ve ön görmek için kurallar kullanma tercihidir. (Nisbett v.d., 2001: 293). Basu Monga ve John (2007: 530), analitik düşünürlerin çıkarım yapabilmek ve yargıda bulunabilmek için nesnelere, durumları ya da olayları özelliklerine ve kategorilere ayırdıklarını belirtmişlerdir. Temel mantığı sorun çözmek olan analitik düşünmede bütünü parçalarını ve parçaları azalana kadar birleştirerek anlamak ve çözümlenmek esastır (Dewey, 1997: 114).

Analitik düşünce, yöntem ve yaklaşımlarla ilgili yapılan ulusal ve uluslararası alanyazın araştırmasında ulaşılan çalışmalarda çoğunlukla 'analitik düşünme becerisi' kavramının kullanıldığı gözlemlenmiştir (Özderin, 2019; Çakır ve Senemoğlu, 2016; Şebetçi ve Aksu, 2014; Umay ve Ariol, 2011; Robbins 2011; Basu Monga ve John, 2007; Nisbett, 2001; Dewey, 1997). Bu nedenle çalışma

kapsamında ‘analitik düşünce’ kavramı kullanılmıştır. Ancak analitik yöntem, analitik düşünce ve analitik yaklaşımların aynı mantığa dayanan, parçaların anlaşılmasıyla bütünü anlaşılabilirliği anlayışını benimseyen kavramlar olduğu unutulmamalıdır.

Bütünü parçalarla düşünme mantığına dayanan analitik düşünme, olayların ve durumların çözümlenmesiyle anlaşılmasını sağlayan bir yoldur. Başka bir deyişle analitik düşünme bütünü tüm yönleriyle görebilmektir (Sebetci ve Aksu, 2014: 67). “Analitik olmak; durumları, uygulamaları, sorunları, önermeleri, düşünceleri, teorileri, iddiaları ve benzeri şeyleri onları oluşturan bileşenlerine ayırmaktır.” (Ruskin, 2011’den aktaran, Sebetci ve Aksu, 2014: 68). Belirsiz bir durumda, sorunu tanımlayabilmek ya da bir çözüm üretebilmek için analitik düşünmek gerekmektedir (Robbins, 2011: 44). Analitik düşünme eğiliminde olan kişi büyük bir sorunu daha basit parçalara bölüp, bu bölünmüş parçalara çözümler üreterek asıl sorunu çözmeye çalışacaktır (Umay ve Arıol, 2011: 28). Araştırmalarda yer alan bu tanımlara göre, analitik düşünmede bütüne ait tüm parçalar ayrı ayrı düşünülür ve çözümlenir, bu parçalar arasındaki ilişkiler ortaya konularak bütüne olan bağlantısı kurulur.

İÇ MEKÂN ÇÖZÜMLEMESİ

Bir iç mekân çözümlemesinde mekânın bütün olarak algılanıp anlaşılabilmesi için alt bileşenlerinin anlaşılması gerekmektedir. Bu nedenle de analitik düşünce yöntemi kullanılarak bir iç mekân çözümleme aracı oluşturulmaya çalışılmıştır. Öncelikle iç mekâna ilişkin kavramlar fiziksel çevre ve estetik çevre başlıkları altında incelenmiş ve birbirleri ile ilişkili olanlar ayrı bir tema altına yerleştirilmiştir. Bu sınıflandırma sonucunda bir çözümleme aracı elde edilmeye çalışılmıştır.

Fiziksel Çevre Çözümlemesi

İç mekânın tasarlanması, belirli bir mekânın kullanıcı gereksinimleri doğrultusunda estetik ve işlevsel öğelerle bir araya getirilmesini kapsayan çok boyutlu bir eylemdir. “İç mekânda üretim süreci olarak tanımlanabilen bu süreç, tasarım ile başlar ve uygulamayla sona erer. Ortaya konan değer, çoğu zaman hem kullanıcının hem içmimarın hem de yerel kültürün izlerini taşır.” (Kaptan, 2013: 63). Şekil1’de görüldüğü gibi içmimar tarafından tasarlanmış mekân, mekânsal, işlevsel ve kullanıcı odaklı birtakım özelliklere sahiptir. Bu özellikler mekân tasarımında içmimarın tasarımının sınırlarını oluşturan etmenlerdir.

Şekil1. Mekân-Kullanıcı-İşlev ilişkisi ve Mekânın Öğeleri

Mekân bulunduğu coğrafyanın özelliklerinden, konumundan yapısal ve mimari özelliklerinden etkilenir. Mekânlar konumları ve coğrafik yapılarından dolayı, ait oldukları binalar ve fiziksel çevresi ile doğrudan ilişki içerisindedir. Ait oldukları binaların yapıldığı dönemin tarihsel, toplumsal, kültürel, sosyolojik ve mimari özellikleri, mekânların tasarım özelliklerini, kullanılan malzemeleri ve kullanım biçimlerini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle yapıldığı dönemin mimari anlayışı ve

tasarım ilkeleri de o mekânı çözümlenmede önem kazanmaktadır. Mekânın tasarımcısının kim olduğundan, hangi ilkelerle tasarım uygulaması yapıldığından, tematik bir kavram çerçevesinde tasarlandığına, bu fikrin ortaya çıkışı ve uygulanma biçiminden söz etmek gerekmektedir. Bu doğrultuda bir iç mekânı çözümlerken, mekânın ait olduğu bina, coğrafi konumu, tarihi, varsa ilişkili olduğu dönem özellikleri, mimari ve kütle özellikleri, plan düzenlemesi hakkında bilgi vermek, iç mekân özelliklerinin ve özünün daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

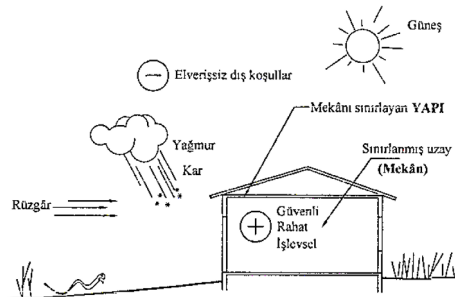
Kullanıcı tasarlanacak mekândaki eylemleri gerçekleştirecek birey ya da bireylerdir. Mekânlar bireyler odaklı tasarlanmaktadır. İçmimar, kullanıcının gereksinimlerini, sosyokültürel yapısını, eğitimi, beğenileri ve antropometrik özelliklerini değerlendirir ve bu doğrultuda mekânı tasarlar. “Farklı bir bakış açısıyla mekân, toplumun ya da bireyin kimliğinin biçimsel izi olarak değerlendirilebilir.” (Arayıcı, 2015). Kullanıcı ile mekân etkileşim halindedir. Bu nedenle her mekânın kullanıcıdan izler taşıdığı söylenebilir ve mekânla ilgili yapılan bir çözümlenmede kullanıcı profilinden ve kullanıcının yaşadığı dönemin sosyokültürel özelliklerinden söz etmek önem taşımaktadır.

İşlev, kullanıcının mekânda gerçekleştirdiği eylemlerdir. İşlev mekânın gereksinimlerini ve kullanım amacını ortaya koymakla birlikte mekân tasarımını bu önemli özellikleri ile doğrudan etkilemektedir. İşlevin niteliği ve gereksinimleri, mekânın dolaşımını, kullanılacak niteliksel öğelerin ölçüsünü, oranını, dolayısıyla da mekân atmosferini belirlemektedir. Kaptan (2001), tanımlı iç mekânların yaratılabilmesini strüktürün yardımıyla işleve karşılık oluşturulan mekânlarla sağlanabileceğini belirtmiştir. Kullanılan malzemenin, aydınlatmanın, rengin ve diğer niteliksel öğelerin işleve uygunluğunun mekân örgütlenmesinde başarıya ulaşmayı sağlayan bir olgu olduğu anlaşılmaktadır (Kaptan, 2001: 124). Bu bağlamda bir iç mekân çözümlenmesinde kullanıcı profilinden sonra işlevin niteliğinden, gereksinimlerinden söz etmek, mekânı anlaşılır kılmak açısından önemlidir.

Mekân yapısal ve niteliksel iki ana ögeden oluşmaktadır. Yapısal öğeler, geometrideki köşe, kenar, yüzey ve hacmin mekânda köşe, kenar, duvar ve mekân olarak karşılık bulduğu halidir (Ching, 2012: 3). Niteliksel öğeler ise hem kullanıcının hem tasarımcının kültürel değerlerinden izler taşıyan malzeme, aydınlatma ve renk, doku ve tekstil, mobilya ve aksesuar olarak mekâna nitelik kazandıran öğelerdir.

Mekân tasarımında kullanıcı konforu ön planda tutulduğundan dolayı, fiziksel çevrede gerçekleşen sosyal, fiziksel tüm olaylar Şekil2’de görüldüğü gibi mekânı, kullanıcıyı, işlevi ve tasarımı doğrudan etkilemektedir.

Rüzgâr, yağmur, kar, güneş ısı ve ışığı, bitki ve hayvanlar gibi diğer tüm etmenler, kullanıcı konforu ve işlev gereksinimi için mekânda kontrol altına alınmak durumundadır. Koçlar Oral’ın, Şemal’de de belirttiği gibi iç mekânda iklimsel, görsel, işitsel, emniyet ve hijyen konforunun sağlanması çevresel kontrol sistemleri ile sağlanmaktadır.

Şekil2. Bina ve Mekân ilişkisi

Kaynak: Demirarslan, 2005, s.3

Fiziksel çevre kontrolü sistemleri ‘mekanik sistem’ ya da ‘yapı fiziği’ olarak da adlandırılabilir. “Mekânîk sistem terimi, bina teknolojisinin büyük önem taşıyan yönlerini tanımlamaktadır. Bunlar, elektrik tesisatı, su tesisatı, HVAC² sistemlerini ifade etmektedir. Diğer mekanik sistemler ise akustik, emniyet ve güvenlik sistemleridir.” (Pile, 2007: 457). Koçlar Oral, “Yapı Fiziği alanı insanların temel gereksinimi olan barınma gereksiniminin sağlıklı, konforlu yapma çevrelerle karşılanması için profesyonel ve bilimsel bir uzmanlık alanıdır. Bu açıdan Yapı Fiziği alanında yer alan çalışma gruplarının ele aldığı en sık rastlanan temel konular, (a) İklim kontrolü / Isı ve nem kontrolü, (b) Işık kontrolü, (c) Ses kontrolü, (d) Yangın kontrolü, (e) Yalıtım sistemleri konularıdır.” şeklindeki yapı fiziği açıklaması ile, fiziksel çevre kontrolü sistemlerinin alanını belirtmiştir (Koçlar Oral, 2013: 28). Yüksel ise mekanik sistem olarak adlandırdığı bu sistemleri coğrafik, iklimsel ve duyuşal olarak ayırmıştır. Coğrafik etmenler, toprak, topografya, bitki örtüsü, iklimsel etmenler, güneş, rüzgâr, sıcaklık, yağış, duyuşal etmenleri ise manzara ve ses olarak sınıflandırmıştır (Yüksel, 2018: 109).

Şema1. İç Mekânda İstenen Konfor Türlerini Sağlamada Çevresel Kontrol Sistemleri
Kaynak: Koçlar Oral, 2015: 21

Şema2. Fiziksel Çevre Kontrolü İle İlgili Kavram Haritası

Bu sistemler dışında yangın, grafik ve yönlendirme sistemleri de mekânda kontrolünün sağlanması gereken çevresel sistemler arasında yer almaktadır. İklimlendirme için havalandırma, ısıtma ve soğutma tesisatları, Hijyen için su tesisatı ve diğer çevre kontrol sistemleri için elektrik tesisatı, yangın tesisatı, akustik çözümler, grafik ve yönlendirme çözümleri ve ayrıca ısı, su, ses, yangın, su ve tesisat yalıtımları mekân içerisinde fiziksel kontrolün sağlanabileceği kontrol çözümleri arasında yer alabilir. Bu gibi mekânın fiziksel çevresi ile ilişkili çözümlere Şema2’de kavramsal olarak yer

² HVAC: Heating, ventilating and air conditioning: Isıtma, havalandırma ve iklimlendirme olarak açıklanmaktadır

verilmiştir. Bu kavramlar ve mekânla ilgili diğer tarihsel, coğrafik konum gibi bilgiler Şema3'teki gibi bir alt temaya ve ana temaya göre sınıflandırılmıştır.

FİZİKSEL ÇEVRE	BİNA ve YAPI SİSTEMİ	BİNA (tarihi, coğrafi özellikleri)
		MİMARİ ÖZELLİKLER (kütle, cephe, malzeme)
		İÇ MEKÂN
YAPI DONATIMI		ELEKTRİK TESİSATI
		SİHHİ TESİSAT
		YALITIM (ISI, SES,NEM)
HVAC		ISITMA
		HAVALANDIRMA
		İKLİMLENDİRME
YANGIN VE GÜVENLİK SİSTEMİ		YANGIN SİSTEMLERİ
		GÜVENLİK SİSTEMLERİ
GRAFİK VE YÖNLENDİRME SİSTEMİ		

Şema3. Fiziksel Çevre Çözümleme Aracı

Fiziksel çevre bağlamında bina ve yapı sistemi başlığı altında binanın yapıldığı tarihten bu yana geçirdiği değişimleri, coğrafik özellikleri, yapıldığı döneme ait özellikler, tasarımcısı, taşıyıcı özellikleri, duvar, tavan ve döşeme gibi iç mekân yüzeyleri özelliklerinden söz edilebilir. Yapı donatımı başlığında elektrik ve su tesisatı dışında bilinen yalıtım uygulamaları açıklanabilir. HVAC sistemlerinde ısıtma, havalandırma ve iklimlendirme sistemlerinin nasıl çözümlendiği konusunda bilgi verilmelidir. Yangın ve güvenlik sistemleri, grafik ve yönlendirme sistemlerine yapılan uygulamalar anlatılmalıdır. Mekânın fiziksel çevre özellikleri anlatıldıktan sonra tasarıma ilişkin estetik çevre çözümlenmeleri bilgilerine yer verilmelidir.

Estetik Çevre Çözümlemesi

Pile, tasarımı tanımlarken farklı disiplinlerin bakış açısını göz önünde bulundurmıştır. İçmimarlık, mimarlık, endüstriyel tasarımda ise genel olarak belirli nesnelere, mekânların ya da binaların nasıl olacağına karar vermek olduğunu açıklamıştır. Ayrıca boyutu, şekli, malzemeyi, strüktürü, deseni ve renk gibi niteliğin her yönünü içeren, fiziksel belirli bir gerçeği bir diğerinden farklı yapan formun kararlaştırılması olarak da tanımlanabileceğini belirtmiştir (Pile, 2007: 37). Gör ise tasarımı “dizayn, tasarlanan biçim, düşünülen şekil; bir tasarlama sonucu ortaya çıkan ve gerçekleşmesi için çizim, proje, şekillendirme veya maket haline getirilen ürün; algılanış bir olayın bilinç altında sonradan açığa çıkması.” şeklinde tanımlamıştır (Gör, 1997: 170). Bu tanımlara göre tasarım eyleminin temelinde belli bir forma sahip nesne, mekân, ya da binanın niteliksel özelliklerinin değişmesinin yer aldığını söylemek olasıdır. Bir tasarımı çözümlenmek ve değerlendirmek için yakın ilişkili bu terimlerin incelenmesi gerekir: İşlev, strüktür ve malzeme, estetik (Pile, 2007: 38). Vitruvius da aynı bağlamda yapıların sağlamlık (firmitas), işlevsellik (utilitas), güzellik (venustas) ilkesine uygun olması gerektiğini belirtmiştir (Vitruvius, 2017: 36). Pile’in sözünü ettiği işlev, strüktür, Vitruvius’un sözünü ettiği sağlamlık (strüktür) ve işlevsellik konularına Fiziksel Çevre başlığı altında yer verilmiştir. Bu bölümde ise mekânın estetik yönlerini ortaya koyan kavramlara yer verilmektedir. Bu bağlamda temel tasarım kavramları ve iç mekân tasarımının estetik yönüne ilişkin kavramlar Şema4'teki kavram haritasında yer almaktadır. Temel tasarım kavramları tasarım öğelerini ve ilkelerini kapsayan kavramlardır (Aytekin, 2019: III). Yazıcıoğlu tasarım öğelerini, nokta, çizgi, renk, form, şekil, alan, doku; tasarım ilkelerini ise tekrar (form, ölçü, renk, doku, pozisyon tekrar), zıtlık/kontrast, koram/hiyerarşi (eksensel/koram, merkezsel koram, ışınsal koram, uyum, denge,

vurgu, perspektif, hareket, çeşitlilik, birlik-bütünlük) şeklinde sınıflandırmıştır (Yazıcıoğlu, 2017). Pile ise tasarım öğelerini nokta ve çizgi, form ve şekil, desen, doku, süsleme, değer (bir nesnenin, malzemenin açıklık, koyuluk gibi tonu) ve renk, opaklık, şeffaflık ve yarı şeffaflık, tasarım ilkelerini ise, ölçü, ölçek, orantı, birlik ve bütünlük, denge, ritim ve vurgu olarak sınıflandırmıştır. Bu doğrultuda tasarım kavramları ve iç mekân tasarımına ilişkin kavramlar, görsel denge, görsel hareket ve niteliksel öğeler kapsamında ele alınmıştır (Pile, 2007: 53-64).

Şema4. Tasarım ve İç Mekân Tasarımı İle İlgili Kavram Haritası

Niteliksel öğelerin, iç mekân tasarımını görme, işitme, dokunma ve koklama duyusu olarak etkilemesinden dolayı estetik çevre başlığı altında incelenmesi uygun görülmüştür.

ESTETİK ÇEVRE

GÖRSEL DENGE

BİRLİK-BÜTÜNLÜK VE UYUM

EGEMENLİK: FORM, ÖLÇÜ, UZAY, KONUM RENG, DOKU

İŞLEV ÇÖZÜMÜ

DOLU-BOŞ İLİŞKİSİ

ORAN

GÖRSEL HAREKET

RİTİM

TEKRARLAMA, KORAM (HİYERARŞİ), ZITLIK

SIRADÜZEN VE UYUM

NİTELİKSEL ÖĞELER

MOBİLYA

AYDINLATMA VE IŞIK

RENK VE DOKU

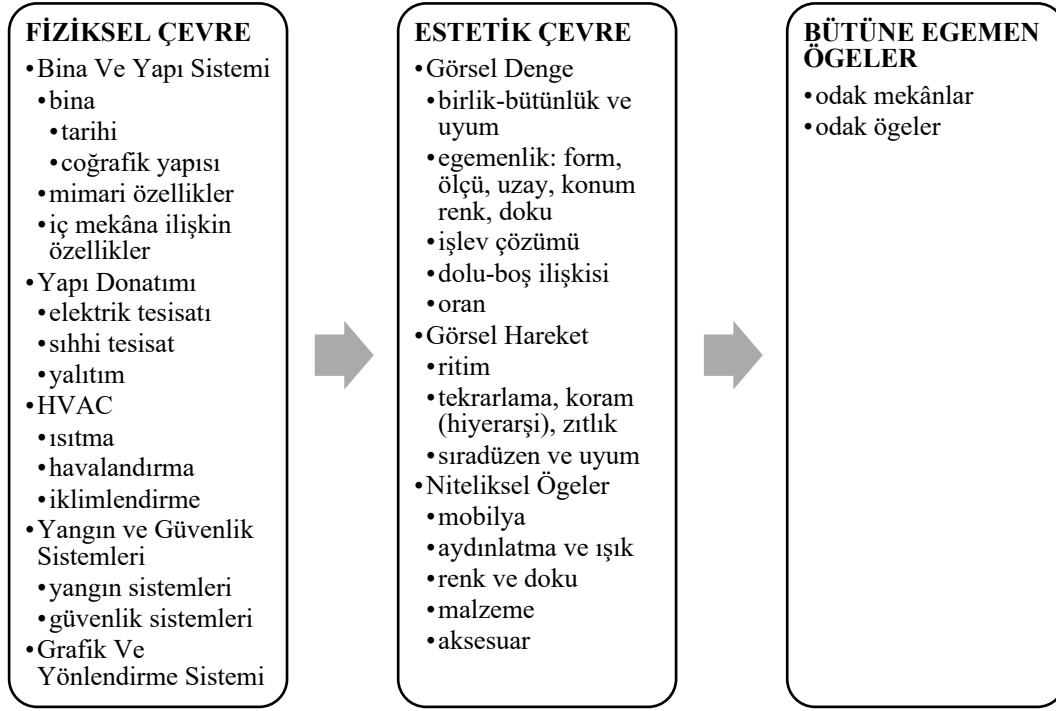
MALZEME

AKSESUAR

Şema5. Estetik Çevre Çözümleme Aracı

Estetik çevre tasarımıyla ilgili özelliklerin anlatıldığı bölümdür. Tasarıma ait her detaya ilişkin bilgi Şema5’deki gibi görsel denge, görsel hareket ve niteliksel öğeler başlığı altında anlatılabilir. Fiziksel ve estetik çevre dışında mekânı özgün kılabilen ve mekânda diğer öğelere göre form, aydınlatma ve ışık, malzeme, renk ve doku bakımından daha baskın görünen, odak noktası olan, mekânın ana ögesi olarak değerlendirilebilecek bütüne egemen öğeler bulunmaktadır. Bütüne egemen öğeler, mekân içerisinde diğer öğelere göre herhangi bir fiziksel ya da estetik özelliği ile ön plana çıkan, üstün gelen, odak noktası olan ya da ilk dikkat çeken öğeler olarak tanımlanabilir. Bu öğeler bütünüyle bir mekân olabileceği gibi, sadece renk, doku, malzeme gibi bir özelliği ile ön plana çıkan öğeler de olabilir. Bir iç mekân çözümü yaparken bütüne egemen öğelerden söz etmek, hem fiziksel hem

de estetik çevre ile ilişkisini kurabilmede önem kazanmaktadır. Bu nedenle bütüne egemen öğeler başlığının da iç mekân çözümlene aracıda yer almasının gerekli olduğu düşünülmüştür.

Şema6. İç Mekân Çözümlene Aracı

Analitik yaklaşımlar çerçevesinde ya da analitik düşünme yöntemi bağlamında bir iç mekân çözümlenirken öncelikle iç mekânı oluşturan öğelerin çözümlenmesi gerekmektedir. İç mekân tasarımında yer alan fiziksel çevre, estetik çevre ve bütüne egemen öğeler, alt temaları ile birlikte detaylı bir biçimde ele alınmalıdır. Alt tema olarak verilen bina ve yapı sistemi, yapı donatımı, HVAC, yangın ve güvenlik sistemleri, grafik yönlendirme sistemleri, görsel denge, görsel hareket, niteliksel öğeler, odak mekânlar ve odak öğeler incelenmelidir. Çalışmanın bir sonraki bölümünde analitik düşünme yöntemi bağlamında oluşturulan iç mekân çözümlene aracı kullanılarak İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi eseri olan Mersin Tren İstasyon Binası Fiziksel Çevre, Estetik Çevre ve Bütüne Egemen Öğeler/Mekânlar bakımından çözümlenerek incelenmiştir.

MERSİN TREN İSTASYON BİNASI

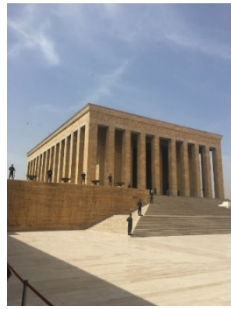
Mersin Tren İstasyon Binası Anadolu-Bağdat Demiryolu Hattının Anadolu'yu Akdeniz'le buluşturan bölümünü oluşturmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde 'demiryolu' kavramı ilk defa 1836'lı yıllarda kullanılmaya başlanmıştır. Bu tarihten itibaren hem ulaşım sorunlarını çözebilmek, hem yaşanan ekonomik sıkıntıları azaltabilmek, hem de üretimi arttırabilmek için, Batılılar Osmanlı topraklarında demiryolu yapmaya davet edilmiştir. Bu doğrultuda İzmir ve çevresindeki demiryolları, İstanbul ve çevresindeki demiryollarından sonra Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Hicaz Demiryolları inşa edilmiştir. Anadolu-Bağdat Demiryolu hattının önemli bir bölümünü Adana-Mersin arasındaki demiryolu hattı oluşturmaktadır.

Adana-Mersin arasındaki 67 km. uzunluğundaki demiryolunun yapım ve işletme imtiyazı 1883 yılında İngilizlere verilmiş ve hattın yapımı 1886'da tamamlanarak işletmeye açılmıştır. Bu hattın yapılış amacı Çukurova'nın, başta pamuk olmak üzere, tarım ürünlerini Mersin Limanına taşımaktı. İngiliz demiryolu şirketinin ilk yıllarda kuraklık ve sel felaketleri nedeniyle zarar ettiği bilinmektedir. 1911

yılında Adana-Mersin hattının Bağdat hattı ile birleşmesiyle Alman demiryolu da Akdeniz'de bir limana, Mersin'e ulaşmış oldu. Böylece, 1911 yılında Adana-Mersin hattı en çok gelir sağlayan hat durumuna gelmiştir. (Varlık 1977'den aktaran Akpolat, 2004: 79).

Adana-Mersin hattı üzerindeki istasyonlar Adana, Zeytinli, Yenice, Tarsus, Taşkent ve Mersin'de kurulmuştur. Mersin'deki ilk istasyon binası, bugün kullanılan ve İkinci Ulusal Mimarlık döneminde inşa edilen İstasyon Binası'nın 100 metre doğusunda yer almaktadır. 1886 yılında yapılmıştır. Tamamen taş kullanılarak yapımı tamamlanan bu binanın Adana'daki eski istasyon binası ile aynı özellikleri taşıdığı bilinmektedir. Ayrıca binanın yakın zamana kadar TCDD'nin hastanesi ve lojman olarak kullanılmış, günümüzde ise TCDD Mersin Tren Garı 62. Kısım şefliği olarak hizmet vermektedir (Şevkan, 2019: 122). Bu binanın dönemin koşullarında yetersiz gelmesi ile birlikte yeni bir istasyon binası inşa etme eğilimine gidilmiştir ve bugün hâlâ İstasyon Binası işlevini yerine getirmektedir.

Mersin Tren İstasyon Binası İkinci Ulusal Mimarlık Döneminde yapılmıştır. İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi 1940-1950 yılları arasındaki yıllarda, Türk Sivil Mimarisinin kaynak olarak benimsendiği bir dönemdir. Bu dönemde toprağa bağlılık, iklim koşullarına uygunluk, geleneksel mimarlığa bağlılık, yerli malzeme ve işçilik, memleket insanlarına uygunluk ve memleket işçilerine uygunluk gibi bir takım ölçütler göz önünde bulundurulmuş ve bu doğrultuda bir mimarlık anlayışı benimsenmiştir (Şenyigit, 2002: 33). Dönemin en temel mimari özellikleri anıtsallık, simetrik planlar, taş malzeme kullanımınıdır. Belirgin giriş aksları, büyük geniş merdivenler, avlular, giriş kolonadları, kesme taş duvar örgüsü şeklinde taş duvar kaplamaları, saçak ve pencere detayları bu dönemin öne çıkan özelliklerinden olmuştur. Sağsöz v.d., bu dönemin duygusal ve biçimsel yönünün ön plana çıktığını belirtmişlerdir. Malzeme kullanım biçimi ve anıtsal özellikler bu anlayışın duygusal yönünü, Türk evi karakteristiğini benimseyerek yerel malzeme ve teknik kullanımı da biçimsel yönünü yansıtmaktadır (Elmalı Şen vd., 2014: 945). İkinci Ulusal Mimarlık Döneminin önemli örneklerinden biri Anıtkabir'dir (Görsel1). Emin Onat ve Orhan Arda tarafından ortak olarak bir yarışma için tasarlanmıştır ve yapım aşamasında revizyona uğramıştır. "Anıtkabir'in mimarisi, anıtsal görünümüyle İkinci Ulusal Mimarlık akımının özelliklerini yansıtır. Tarihselci yaklaşımı, antik yapıların da bu toprakların ürünü olduğu anlayışından yola çıkmıştır. Ayrıntılarda Selçuklu ve Osmanlı süsleme öğelerine de rastlanır." (Hasol, 2017: 119). Bir diğer önemli eser de İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'dir. 1942-1944 yılları arasında Sedat Hakkı Eldem ve Emin Onat tarafından tasarlanan İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinin de anıtsal özelliklerinin, tekrarlanan pencerelerin, avlulu plan düzeninin ön planda olduğu söylenebilir (Hasol, 2017: 120).(Görsel2)

Görsel1. Anıtkabir (URL-1),**Görsel2** İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi (URL-2)

Mersin Tren İstasyon Binası da dönemin özelliklerini taşıyan ve yansıtan önemli eserlerden biridir. Mersin Tren İstasyon Binası mekânsal incelemeleri ile ilgili literatür taraması yapıldığında Tablo 1'de yer alan çalışmalara ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan üçü yüksek lisans tezi olup ikisinin içeriğine ulaşılabilmektedir. Çalışmalardan biri akademik olmayan bir tanıtım kitabıdır. Diğer çalışmalar ise bilimsel dergilerde yayımlanan makalelerdir.

Tablo1. Mersin Tren İstasyon Binası İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Yazar	Yıl	Çalışma adı	İçerik bilgisi	Tez/ Makale/ Diğer
Şenyiğit, Ö., Erten E.	2011	Adana-Mersin Demiryolu Hattı Üzerindeki İstasyon Binalarının Tarihi ve Mimari Analizi	Ulaşıldı	M
Başar, M.E., Erdoğan, H. A.	2009	Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Tren Garları	Ulaşıldı	M
Durukan Kopuz, A.	2016	Adana'da Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'ne ait bir Yapı Örneği; Adana Tren Garı	Ulaşıldı	M
Akpolat, M.S.	2004	Tanzimat Sonrası Osmanlı Mimarlığından Bir Kesit: Adana-Mersin Demiryolu İstasyon Binaları	Ulaşıldı	M
Şenyiğit, Ö.	2002	Adana-Mersin Demiryolu Hattı Üzerindeki İstasyon Binalarının Tarihi ve Mimari Analizi	Ulaşıldı	T
Erol, A.	2003	Mersin-Tarsus-Adana Demiryolu	Ulaşılamadı	T
Ünlü, T.S., Ünlü, T.	2009	İstasyon'dan Fener'e Mersin	Ulaşıldı	D
Şevkan, P.	2019	Mersin Tren Garı- Halkevi Arasındaki Kent Dokusunda Bulunan Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet Dönemi Kamu Yapılarının İncelenmesi	Ulaşıldı	T

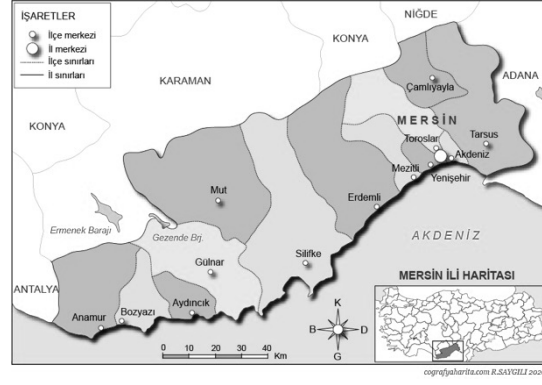
Çalışmalar incelendiğinde Mersin Tren İstasyon Binası'nın daha çok mimari çözümlemesinin yapıldığı görülmüştür. Yapılan mimari çözümlemelerde, tarihçe, plan organizasyonu, kütle organizasyonu, cephe organizasyonu, dekoratif elemanlar, taşıyıcı sistem ve malzeme başlıklarına yer verilmiştir. Bina'nın İkinci Ulusal Mimarlık Döneminde yapılmış olması ve önemli iç mekân öğelerinde dönemin karakteristik özelliklerini yansıtır olması, hem bu öğelerin kayıt altına alınması bakımından, hem de bu özelliklerin analitik bir inceleme ile ortaya konması bakımından önem taşımaktadır.

Fiziksel Çevre

Bu başlık altında Mersin Tren İstasyonuna ilişkin bina ve yapı sistemi, yapı donatımı, HVAC, yangın ve güvenlik sistemleri ve grafik ve yönlendirme sistemlerine yer verilmiştir.

Bina ve Yapı Sistemi

Bir liman kenti olan Mersin, Türkiye'nin ulusal ve uluslararası ticaretinin önemli bir merkezidir. Mersin ilinin Doğu yönünden giriş kapısı vazifesi üstlenen Mersin Tren İstasyon Binası, daha önce 1886 yılında hizmete giren Eski Mersin İstasyon Bina'sının gereksinimleri karşılamaması üzerine 1946 yılında tasarlanmış ve 1955 yılında hizmete sunulmuştur. İkinci Ulusal Mimarlık Döneminde tasarlanıp inşa edilen bu yapı günümüzde varlığını hâlâ Mersin Tren İstasyon Binası olarak sürdürmektedir (Akpolat, 2004: 84). Mersin Tren İstasyon Binası Mersin İlinin Doğu yönünden giriş kapısı görevini üstlenmiş durumdadır. Mersin Limanına yakınlığı ticaret açısından önem sağlamakla birlikte, merkeze yakın bölgede olması diğer illere ulaşım kolaylığı sağlamaktadır (Görsel3,4).

Görsel3. Mersin İli Haritası (URL-3)

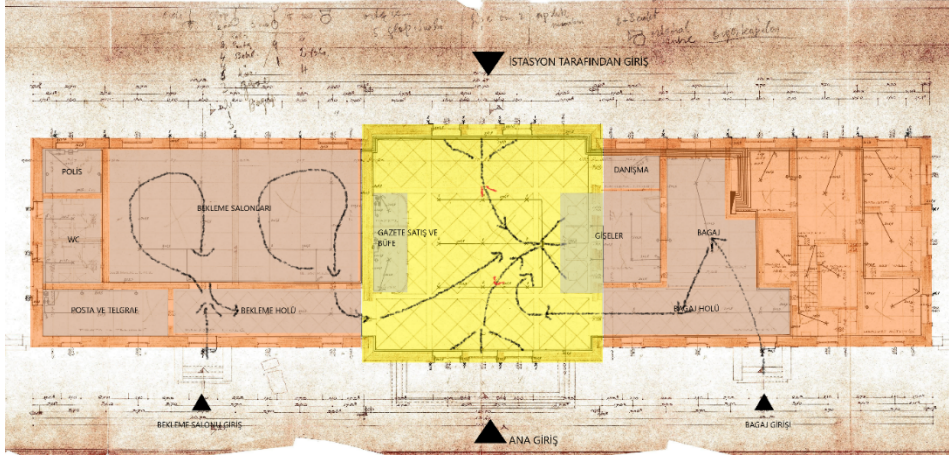

Görsel4. Mersin Tren İstasyon Binası (1) ve Çevre ilişkisi

Kaynak: Şevkan, 2019: 52 (Yazar tarafından uyarlanmıştır.)

Yakın çevresinde eski istasyon binası da dâhil olmak üzere Erken Cumhuriyet yapıları ve Geç Osmanlı Dönemi yapıları yer almaktadır. Bunlar, Üç Ocak İlköğretim Okulu (2), Çocuk Esirgeme Kurumu (Eski il Halk Kütüphanesi) (3), Üç Ocak İlköğretim Okulu (4), Latin Katolik Kilisesi (5), Nusretiye Camii (6), Ziraat Bankası (7), Hükümet Konağı (8), Osmanlı Bankası (9), Merkez Bankası (10), İş Bankası (11), Sursok Han (12, 13), Azak Han (14), Gülнар Oteli (15), Eski Camii (16), Taş Han (17), Ziya Paşa Gazinosu (18), Büyük Hamam (19), Kasaplar Çarşısı (20), Tevfik Sırrı Gür Lisesi (21), Taş Bina (22), Halk Evi (23), Ortodoks Kilisesi (24).

1946 yılında tasarlanan ve 1955 yılında hizmete giren Mersin Tren İstasyonu Binası, tasarlandığı ve yapıldığı dönemin üslubu olan 2. Ulusal Mimarlık Dönemi karakteristiğini yansıtmaktadır (Akpolat, 2004: 84). Yapılan araştırmalarda tasarımcısı ile ilgili bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Görsel5. Mersin Tren İstasyon Binası Plan Dolaşım Şeması

Kaynak: TCDD arşivi (Yazar tarafından uyarlanmıştır.)

Görsel5'te görüldüğü gibi dikdörtgen ve simetrik plan şemasına sahip olan Mersin Tren istasyon binası üç ana kütlede meydana gelmektedir. Projesinde cadde tarafından ana giriş, bekleme salonuna giriş ve bagaj girişi bulunmaktadır. Ancak günümüzde bekleme salonundan girişi yerine, 'Türk Ulaşım Sendikası Mersin Temsilciliği' girişi bulunmaktadır. Bagaj girişi ise kapatılmıştır. Cadde tarafından yalnızca orta bölümde bulunan ana kütlede üç kapılı girişi bulunmaktadır. İstasyon tarafından ise hem projede hem de günümüz kullanımında ana kütlede üç kapılı giriş yer almaktadır. Ana kütle gişelerin ve bekleme salonunun yer aldığı, tren istasyon binası ana işlevlerinin gerçekleştirildiği mekân, yan kütleler ise idari ve diğer yan işlevlerin gerçekleştirildiği mekânlar olarak planlanmıştır. Günümüzde de kullanımı ana projede planlandığı gibi devam etmektedir.

Ana kütlede her iki tarafından girişinin üst bölümlerinde beton bir sundurma ile giriş vurgulanmıştır. Bu sundurmaların üstünde de kapılarla uyumlu ve aynı ölçüde pencereler yerleştirilmiş ve mekânın doğal ışığı daha fazla alması sağlanmıştır. Ana kütle, ana giriş kapısının (güney) (Görsel6) ve kuzey (Görsel21) giriş kapısının bulunduğu, gişeleri ve bekleme salonunu barındıran, yolcuların kullandığı kütle, diğer yan iki kütle ise idari bölümlerin bulunduğu personelin kullandığı kütlelerdir. Ana kütle kare plan şemasına, yan kütleler dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Güney giriş cephesinde ana giriş kapısına ulaşımı sağlayan yedi basamaklı bir merdiven ve yan birimlere giriş için kullanılan iki adet küçük yedi basamaklı merdiven bulunmaktadır. Bina genel olarak simetrik olarak düzenlenmiştir. Güney cephede üç adet ana kütlede, sekiz adet yan kütlede olmak üzere toplamda on bir adet pencere ve üç adet ana kütlede, iki adet yan kütlede olmak üzere toplam beş kapı bulunmaktadır. Yolcu girişlerindeki kapılardan yalnızca iki tanesi kullanıma açıktır.

Görsel6. Mersin Tren İstasyon binası Güney Cephesi (Tuğba Levent Kasap, 2015, Ekim)

Binanın kuzey cephesi yolcuları perona yönlendiren cephedir. Üç ana giriş kapısından bir tanesi kullanılmaktadır. Cephe tamamen simetrik düzenlenmiş olup, yan birimlere ulaşımı sağlayan toplam on kapı bulunmaktadır. Özellikle yolcu girişlerinin yer aldığı bu ana kütlede yan kütlelerden hem

genişlik hem derinlik, hem de yükseklik bakımından farklı olması, her iki cepheden girişlerinin de sundurmalarla vurgulanmış olası İkinci Ulusal Mimarlık Döneminin karakteristik özelliği olan anıtsallık ile açıklanmaktadır. Binanın doğu cephesinde yan birimlere açılan iki kapı ve bir pencere bulunmaktadır. Batı cephesinde ise tuvalet için kullanılan girişler bulunmaktadır (Görsel7,8). Binanın taşıyıcı sistemi betonarme kolon kiriş sistemi ile simetrik olarak yapılmıştır. Binanın cephesinde taşıyıcı sistem çok hissettirilmemiş ancak iç mekânda özellikle tavanda görünen sistemle mekânın simetrikliği ve taşıyıcısı vurgulanmıştır. İkinci Ulusal Mimarlık Akımının etkisinde olan bina betonarme bir yapı olmasına rağmen cephelerde taş kaplanmış ve kiremit kaplı kırma çatı kullanılmıştır. “Betonarme olan yapıda cephe, dönemin etkin olan İkinci Ulusal Mimarlık Akımı etkisiyle taş kaplanmıştır. Kiremit kaplı kırma çatı beton döşeme üzerine oturtulmuştur ve yapının saçakları betonarmedir.” (Şenyiğit ve Erkin, 2011). Cephe malzemesi olarak kullanılan gri tonlarındaki mermer kesme taşlar kapı ve pencere açıklıklarında söve malzemesi olarak da değerlendirilmiştir.

Görsel7,8. Doğu ve Batı Cepheleri (Tuğba Levent Kasap, 2015, Ekim)

Çizilen ilk projede ana kütlede gişeler dışında gazete satışı ve atıştırmalıkların satıldığı bir büfeye yer verilmiştir. Ancak zaman içinde gereksinimlerin değişmesi ile birlikte bekleme salonu yan kütlelerden buraya taşınmış, gazete satışı ve büfe bölümü iptal edilmiştir. Bu mekân günümüzde yolcuların kullandığı alan olarak, giriş ve bekleme salonu ve gişelerin bulunduğu mekân olarak kullanılmaktadır. Bu alanda duvarlar yaklaşık 110 cm yüksekliğine kadar, kullanıcıların ayaklarının değmesi sonucu oluşabilecek kirlenmeleri önlemek, kirleri göstermemek ve kolay temizleyebilmek amacıyla koyu kahverengi plastik esaslı boyayla, tavana kadar olan diğer kısımları ise krem renğinde boyanmıştır. Tavanda ise taşıyıcılar duvarlarla aynı renkte olup kirişlerin kesişim alanında kalan kısımlar alçı panellerle kaplanarak beyaz renge boyanmıştır. Bekleme salonunun zemini ise diyagonal olarak düzenlenmiş kare biçiminde dökme mozaikle oluşturulmuştur. Bekleme alanı gişelerin tam karşısında yer almaktadır.

İkinci Ulusal Mimarlık Döneminde tasarlanan İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümü koridorunda da (Görsel10), benzer şekilde kapılar koyu kahverengi plastik boya ile boyanmış, tavanda taşıyıcılar ritmik bir şekilde düzenlenmiş, zeminde ise mozaik karo kullanılmış ve kenarlarda sınırlandırıcı şeritler düzenlemiştir. Bu anıtsal görünüm ve malzeme kullanımı Mersin Tren İstasyon Binasının iç mekânıyla büyük oranda benzerlik göstermektedir. Malzemelerin ve renk uyumlarının her iki binada da kullanımının, bu dönemin karakteristiği haline geldiğini söylemek mümkündür. Sınırlamalar ve kirişlerin bulunduğu akslar zeminde mermerle belirginleştirilmiştir (Görsel11). Mekânda kullanılan malzemeler yapıldığı dönemden günümüze kadar kullanılmıştır. Ancak boya uygulamasının zaman içerisinde yenilediği tahmin edilmektedir.

Görsel9. İç mekân, **Görsel10.** İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü koridoru (URL-4), **Görsel11.** İç Mekânda Zemin-Duvar-Tavan İlişkisi (Tuğba Levent Kasap, 2015, Ekim)

Yapı Donatımı, HVAC, Yangın ve Güvenlik Sistemleri

Mekânın ısıtması günümüzde klima sistemleri ile sağlanmaktadır. Su tesisatı ile ilgili yeterli kaynağa ulaşamamıştır. Binanın güvenliği cephede ve iç mekânda yerleştirilen kamera sistemleri ile sağlanmaktadır. Binanın özel bir güvenlik ve yangın sistemi bulunmamaktadır. Gişe çalışanlarının kullandığı kapının bulunduğu koridorda yangın söndürme cihazları bulunmaktadır (Görsel12).

Ana kütle içerisinde ısı, nem ve akustik sistemine ilişkin veri elde edilememiştir. Ancak yan kütlelerdeki mekânların ısıtma sisteminin klimalarla yapıldığı binanın cephesinde görülen klima motorlarından anlaşılmaktadır.

Grafik ve Yönlendirme Sistemleri

Kare plana sahip ana kütledeki mekânın kapılarının yanlarında yönlendirici kiosklar, telefon, emanet dolapları ve yardım kiosku bulunmaktadır. Binanın cephesinde kapı girişlerinde ve çeşitli bölgelerde yönlendirme levhaları bulunmaktadır (Görsel13, 14).

Görsel12 Yangın Söndürme Cihazları, **Görsel13,14.** Bina Cephesinde Grafik ve Yönlendirme Sistemleri

İstasyon binasının idari birimlerinin kapıları doğrudan dışarıya açıldığı için cephede birimleri tanıtan levhalar kullanılmıştır; danışma, müdür, müdür yardımcısı gibi. Ayrıca danışma bölümünü giriş kapısının üstünde yolcuları bilgilendirmek için dijital bir ekran yerleştirilmiştir. Çeşitli duyurular bu ekran üzerinden yapılmaktadır. (Görsel15,16)

Görsel15,16,17. Cephede ve Bekleme Salonunda Grafik ve Yönlendirme Sistemleri

İç mekânda ise, güney cephe girişinde yolcuları bilgilendirme amaçlı görme engellilerin de kullanabileceği bir harita bulunmaktadır. Ayrıca her iki giriş kapısının çevrelerine farklı kiosk ve teknolojik bilgilendirme panoları yerleştirilmiştir. (Görsel17)

Mekânın hem bina hem de mimari özellikleri incelendiğinde yapıldığı dönemin özelliklerini çoğunlukla taşıdığı anlaşılmaktadır. Aynı şekilde özellikle malzeme olarak zeminde, tavanda ve gişelerin ön bölümünde yer alan mobilyalarda herhangi bir değişikliğe uğramadığı gözlemlenmektedir. Ancak iç mekân ve cephede yer alan teknolojik grafik ve yönlendirme sistemleri, iç mekânda bekleme alandaki mobilyalar ve afişlerin sunulma teknikleri yapıma dönemine göre daha farklı özelliklerde düzenlendiği görülmektedir. Benzer şekilde ısıtma soğutma sistemlerinin dışarıda duran motorları, tuvaletlerinin kapılarının gizlenme içgüdüğü ile yapılmış müdahalelerin mekân bütünlüğüne olumsuz etkisi olduğu gözlemlenmektedir.

Estetik Çevre

Bu başlık altında Mersin Tren İstasyon Binasının görsel denge, görsel hareket ve niteliksel öğeler özelliklerine yer verilmiştir.

Görsel Denge

Kare plana sahip olan bekleme salonunda zemin malzemesinin açılı (çapraz) döşenmesi, tavanda taşıyıcı sistemin gösterilmesi ve cephelerde pencere ve kapıların düzeni ile bir denge ve hareketlilik sağlanmıştır. Tavandaki kiriş sisteminin aksları zeminde mermer malzeme ile bir denge oluşturmuştur. Cephelerde pencere ve kapıların ve afiş yerleşimlerinin simetrik ve ritmik düzeni de iç mekânda bir denge ögesi olmuştur. Mekânda genel hareketliliği zemindeki malzemenin döşenme biçimi sağlamıştır. (Görsel18)

Mekânda hem malzeme ile hem de duvarların rengi ile birlik bütünlük yakalanmaya çalışılmıştır. Zemin malzemesinin kare formunun çapraz şekilde dizilimi, kirişlerin aksının zeminde mermer malzeme ile aynı aksa getirilmesiyle mekânın genelinde bir bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Zemindeki mermer malzeme ile dökme mozaik malzeme ile de bir uyum sağlanmıştır.

Bekleme salonunda baskın renk olarak krem rengi seçilmiştir. Mekânın yaklaşık %80'ini oluşturan bu renkle birlikte kahverengi uyumluluk yaratmıştır. Mekâna egemen olan form karedir. Kare plan tipine sahip bu mekânın kiriş sisteminin ve zemindeki diyagonal döşenmiş malzemenin de kare forma sahip olması mekândaki form egemenliğinin kare olduğunu göstermektedir.

Mersin Tren İstasyon binasının bekleme salonunda yolcuların beklemesi için bir alan ayrılmış ve ayrıca gişeler bu mekânın içinde çözümlenmiştir (Görsel19). Ana işlevlerin çözümünün yanında yan işlev olarak danışma birimi, emanet dolapları ve çeşitli bilgilendirme ekranları ve kioskları yerleştirilmiştir. İki ana işlevi gerçekleştirmek amacıyla mekân da ikiye bölünmüştür. Bekleme alanında oturma birimleri konumlandırılmış, gişe alanında ise sırayı takip ettirmek amaçlı korkuluklar yerleştirilmiştir.

Görsel18. Bekleme Salonu, **Görsel19.** Ana Kütle Dolu-Boş İlişkisi

Mekân içinde oturma elemanları ve bilgilendirme ve yönlendirme ekranları ile bir doluluk oluşturulmuştur. Emanet dolapları da mekânı dolduran bir hacme sahiptir. Mekânın yüksekliği 7.10 metredir ve yaklaşık 2.40 metreye kadar olan hacimde mobilyalarla ve diğer mekân öğeleriyle bir doluluk oluşturulmuştur. 2.40 metreden sonraki yükseklikteki boşluk mekânda ferahlık hissi oluşturmaktadır. Plan düzleminde bekleme salonunun yaklaşık %40'ı oturma alanı olarak kullanılmıştır. Kesitte bakıldığında ise güney ve kuzey cephedeki duvarları yaklaşık % 50'si pencere ve kapı açıklıkları olarak düşünülmüştür. Mekân genelinde 1/2 oranının kullanıldığı anlaşılmaktadır.

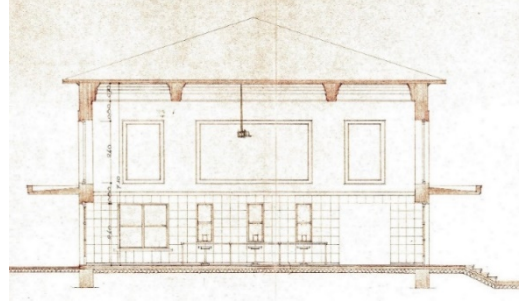
Görsel Hareket

Mekân plan düzleminde incelendiğinde zemin malzemesinde kare açılı döşenmiş malzemenin belli bir ritimde tekrarlandığı görülmektedir (Görsel 20).

Görsel20. Ana Kütle Döşeme Organizasyonu, **Görsel21** Kuzey Cephede Kapı ve Pencerelerin Ritm Düzeni

Güney ve kuzey cephelerinde pencereler (160x240) ve kapılar (160x240) bir ritim çerçevesinde oluşturulmuştur (Görsel21). Gişelerde de bir tekrar söz konusudur. Hem boşluklar hem de korkuluklar birbirini tekrar etmektedir (Görsel22). Mekân birimlerin tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur. Renk, malzeme, doku, ışık ve mobilya öğelerinden hiçbiri birbirinden üstün özellikte değildir. Her öge kendi içindeki birimlerin tekrarlanmasından oluşmuştur. Bekleme salonundaki mekânsal öğeler; malzeme, renk, doku, ışık birbirleriyle uyum içerisindedir. Çeşitli tekrarlarla bir bütünlük sağlanmıştır. Gişe alanı, sıra bekleyen yolcuları yönlendirmek amacıyla oluşturulmuş korkulukla vurgulanmıştır.

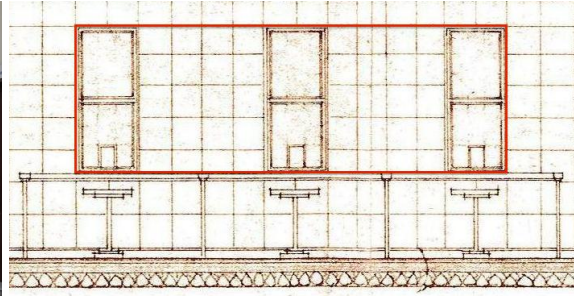

Görsel22. Gişelerin Görünüşü

Kaynak: TCDD arşivi

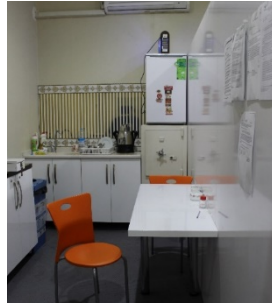
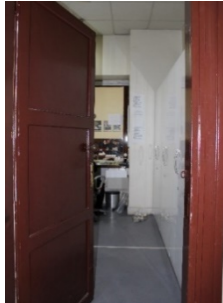
Bütüne Egemen Ögeler

Bekleme salonunda ana iki işlevden biri olan bilet satışının yapıldığı gişeler Mersin Tren İstasyon Binası'nın egemenlik kuran mekânıdır. Özellikle oturma alanlarının karşısına yerleştirilmiş olması ve korkuluklarla vurgulanması, bu alanı hem öne çıkarmakta hem de işlevsel olarak kolayca algılanabilmesini sağlamaktadır. (Görsel23,24). Gişelere egemen olan form dikdörtgendir. Hem plan şeması olarak bakıldığında hem de cephe olarak incelendiğinde, İstasyon Binasının bütününde dikdörtgen formun diğer formlardan ön planda olduğu görülmektedir.

Görsel23. Gişelerin Görünümü, **Görsel24.** Ön Görünüşü

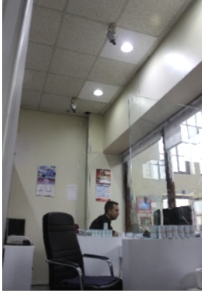
Dolaşım ve dağılım şemasına bakıldığında gişelere ulaşmak için sıraya girildiğinde bir dikdörtgenin üç kenarını dolaşmak gerektiği görülmektedir. Personeller gişelere kuzey cephede, danışma bölümüne açılan kapıdan girmektedirler. Personel gişe çalışma alanına ahşap bir kapı ile girmektedirler. Kapının dışı ve içi kahverengi ve krem rengine boyanmıştır. (Görsel25,26) İlk planda düzenlenen gişe çalışma alanının değiştiği görülmektedir. Personelin çay kahve gereksinimini karşılayacak bir alanın İstasyon Binası'nda bulunmaması sebebiyle bu alan alüminyum panellerle iki bölüme ayrılmıştır ve bu gereksinim ayrılmış mutfak bölümünde çözümlenmiştir. (Görsel27,28)

Görsel25,26,27,28. Gişelerin Kapıları, Çalışma ve Mutfak Bölümleri

Çalışma alanı üç personelin çalışabileceği şekilde düzenlenmiştir. Çalışma masaları yine dikdörtgen formda iki bölmelerin arasında kalacak şekilde yerleştirilmiştir. Gişe çalışma alanı bekleme

salonunun hem doğal hem yapay aydınlatmasından faydalanırken ayrıca iç mekânında çalışma alanlarının aksında asma tavana yerleştirilen spotlarla özel aydınlatma da sağlanmıştır. (Görsel29,30) Gişelerin bekleme salonundaki cephesi ahşap çerçeve ile vurgulanmıştır. Ayrıca aynı renk ve dokudaki ahşap korkuluklar da gişelerin varlığını vurgulamaya yardımcı olmaktadır. (Görsel31) Gişelerin personel çalışma alanındaki bölümde ise alüminyum panellerle oluşturulmuş bir mutfak bölümü bulunmaktadır. Personellerin çalışma alanlarının bölümlenmesinde ise alçı panel parapet üzerine cam yerleştirilmiş bölücüler kullanılmıştır. Zeminde plastik esaslı rulo malzeme kullanıldığı görülmektedir. Tavan ise taş yünü asma tavan panellerle kaplanmıştır.

Görsel29,30. Gişelerin İçeriden ve Dışarıdan Aydınlatması, **Görsel31.** Gişelerin Korkulukları

Çalışma bölümünde gişelerin dış kısmında oluşturulan korkuluk ve çerçeve ile aynı malzemede ahşaptan çalışma yüzeyi oluşturulmuştur ve ahşabın zarar görmesini engellemek ve daha düzgün bir çalışma yüzeyi elde edebilmek amacıyla üzerine cam yüzey yerleştirilmiştir. Ahşap çalışma yüzeyine daha fazla depolama elde edebilmek amacıyla yonga levha malzemeden çekmeceler monte edilmiştir. Yetersiz çalışma alanından dolayı yazıcı ve bilgisayar kasası zeminde konumlandırılmıştır. Gişelerin bekleme salonundaki cephesinde kahverengi ahşap çerçeve kullanılmıştır. Duvarlar ise duvarların çoğunluğunda olduğu gibi krem rengine boyanmıştır. Gişelerin çalışma alanında ise kahverengi tezgâhlar, beyaz çekmeceler ve gri zemin malzemesi bulunmaktadır. Tavanda beyaz renkte taş yünü kullanılmış, bölücü duvarlarda ise beyaz renk kullanılmıştır. Bu mekânda dokusal olarak kendini hissettiren zemin malzemesi, ahşap çalışma yüzeyi ve koltuklardaki yapay deri malzemesidir.

SONUÇ

Analitik düşünce yönteminin temelinde “bütünü anlayabilmek için bütüne ait parçaların anlaşılması” mantığı vardır. Bu bağlamda bir iç mekânın çözümlenmesi düşünüldüğünde iç mekânın anlaşılabilmesi için iç mekânın parçalarının da anlaşılması gerekmektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında bir iç mekân çözümlenme aracı oluşturulmuştur. Çözümlenme aracında iç mekân tasarımına ait kavramlara yer verilmiştir. Bu kavramlar birbirleri ile ilişkilendirilmiş ve ana temalar elde edilmiştir. Bu temalar fiziksel çevre kontrolü, estetik çevre ve bütüne egemen öğeler olarak belirlenmiştir. Böylelikle bir iç mekânın değerlendirilmesinde fiziksel ve estetik tüm öğelerin bir arada yer aldığı ve bütünsel bir değerlendirme aracı elde edilmiştir. Bu çözümlenme aracının yapılacak olan mekân inceleme ve çözümlenme çalışmalarına bir çerçeve çizdiği düşünülmektedir. Böyle bir araçla mekânlar hem daha bilimsel kaynaklı, hem de daha sistematik bir biçimde çözümlenebilecektir. Bu çalışmada çözümlenme aracı doğrultusunda Mersin için önemli bir nirengi noktası olan Mersin Tren İstasyon Binası incelenmiştir. Daha önce Mersin Tren İstasyon Binası ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde yalnızca mimari yapısı ile ilgili çözümlenme yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada ise Mersin Tren İstasyon Binasının iç mekânına ilişkin fiziksel ve estetik tüm öğeleri çözümlenmiştir.

Tablo2. Mersin Tres İstasyon Binası İç Mekan Çözümlemesi

FİZİKSEL ÇEVRE	
Bina ve Yapı Sistemi	
<i>Bina</i>	1946 yılında tasarlanmış, 1955 yılında hizmete girmiştir. Mersin ilinin doğu girişinde yer almaktadır. Yakın çevresinde Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemine ait kamusal yapılar yer almaktadır.
<i>Mimari özellikler</i>	Dikdörtgen plan şeması, üç ana küleden meydana gelmesi, anıtsal merdivenli girişi ve kullanılan malzemeler bakımından 2. Ulusal Mimarlık Dönemi özelliklerini taşımaktadır.
<i>İç mekana ilişkin özellikler</i>	Üç ana kütle üç işlev için oluşturulmuştur. Projenin il planlamasında kare plan şemasına sahip ana kütle bilet satış, gazete satış ve büfe olarak tasarlanmıştır. Bekleme salonu, bagaj bölümü ve diğer idari ve tesisat birimleri yan kütlelerde düşünülmüştür. Ancak günümüzde yan kütlelerdeki bekleme salonu ve bagaj bölümü işlevsel değişikliğe uğramış, ana kütle ise bekleme alanı ve bilet satış olarak kullanılmaya devam etmektedir.
Yapı Donatımı	
<i>Elektrik Tesisatı</i>	Bir bilgiye ulaşılamamıştır.
<i>Sıhhi Tesisat</i>	Bir bilgiye ulaşılamamıştır.
<i>Yalıtım</i>	Bir bilgiye ulaşılamamıştır.
HVAC	
<i>Isıtma</i>	Binanın ısıtması günümüzde klimalarla sağlanmaktadır.
<i>Havalandırma</i>	Özel bir havalandırma sistemi kullanılmamıştır.
<i>İklimlendirme</i>	Özel bir iklimlendirme sistemi kullanılmamıştır.
Yangın ve Güvenlik Sistemleri	
<i>Yangın sistemleri</i>	Özel bir yangın sistemini oluşturulmamış, personel girişinde yangın köşesi oluşturularak yangın ekipmanları yerleştirilmiştir.
<i>Güvenlik sistemleri</i>	Binanın güvenliği yerleştirilen güvenlik kameralarıyla sağlanmaktadır. Özel bir güvenlik sistemi oluşturulmamıştır.
Grafik ve Yönlendirme Sistemi	Binanın dışında çeşitli yönlendirme levhaları yerleştirilmiş, duyurular ise teknolojik olarak çözümlenmiştir. İç mekanda bilgilendirici kisoklar ve görme engelliler için yönlendirme panoları yerleştirilmiştir.
ESTETİK ÇEVRE	
Görsel Denge	
<i>Birlik-bütünlük ve uyum</i>	Kullanılan malzeme ve renklerle bütünlük ve uyum oluşturulmaya çalışılmıştır.
<i>Egemenlik: form, ölçü, uzay, konum, renk, doku</i>	Ana kütledeki egemen form kare olarak seçilmiştir. Bu doğrultuda hem zeminde hem de tavanda kare şeklinde düzenlemeler oluşturulmuştur.
<i>İşlev çözümü</i>	Ana kütle hem ilk planlamada hem de günümüzde kullanılan hali ile gelen yolcuların gereksinimlerini karşılayacak niteliktedir.iki ana işlev olan bekleme ve bilet satışı dışında mekanda emanet dolapları, kisoklar ve yönlendirici panolar yerleştirilmiştir.

<i>Dolu-boş ilişkisi</i>	Mekanın plan şeması incelendiğinde yaklaşık olarak %40 ı bekleme alanı oluşturularak bir doluluk yaratılmış, %10 gibi bir alan bilet satışına geri kalan kısmı da sirkülasyon alanı olarak tasarlanmıştır. Ancak hacimsel olarak 2.40 cm üstündeki yükseklik boş bırakılarak mekan sirkülasyonunun oluşturabileceği doluluğu rahatlatmak planlanmıştır.
<i>Oran</i>	Hem plan şeması hem de cepheler incelendiğinde genel olarak 1/2 oranın kullanıldığı görülmektedir.
Görsel Hareket	
<i>Ritm</i>	Pencereler, kapılar, zemin malzemesi, kullanılan afişler belirli bir ritimle oluşturulmuştur.
<i>Tekrarlama, Koram, Zıtlık</i>	Zemin malzemenin tekrarıyla ve zıt renkteki bir malzemeyle oluşturulmuştur.
<i>Sıradüzen ve Uyum</i>	Hem bina öğelerinde hem de niteliksel öğelerin terarlanması ve zıtlıklarla oluşturulması ile bir uyum yakalanmıştır.
Niteliksel Öğeler	
<i>Mobilya</i>	Bekleme salonu mobilyalarının sonradan mekana yerleştirildiği ve mekanın bütününe atmosphere katkı sağlamadığı düşünülmektedir.
<i>Aydınlatma ve ışık</i>	Bekleme salonunda kullanılan sarkıtın orjinal ilk projede seçildiği düşünümekle birlikte bu konuda veriye ulaşılmamıştır. Kullanılan diğer aydınlatmalar ise mekanın atmosferi ile bütünlük oluşturmamaktadır.
<i>Renk ve doku</i>	Özellikle gişe bölümünün koyu renkli, genel mekanın ise açık renklerde tercih edilmesi hem odak noktasının oluşturulmasına katkıda bulunmuş, hem de mekanda ferahlık hissi oluşturmuştur.
<i>Malzeme</i>	Cephede kesme taş kullanılmış olup, iç mekan zemininde dökme mozaik ve aralarında mermer kullanılmıştır. Duvarlarda boya kullanılmış olup, pencere, kapı ve gişenin cehesinde masif ahşap kullanıldığı tespit edilmiştir. Masif ahşabın proje uygulamasından bbugüne kadar bir değişik göstermediği düşünülmektedir.
<i>Aksesuar</i>	Mekanda en çok kendini gösteren aksesuar duvarda yer alan bilgilendirme afişleri olmuştur.
BÜTÜNE EGEMEN ÖGELER	
Odak mekanlar	Ana kütleinin odak mekanı bilet satışının gerçekleştiği gişelerdir.
Odak öğeler	Odak öğelerin ise Zemin malzemesi ve korkuluk, gişe, pencere ve kapılarda kullanılan ahşap olduğunu söylemek mümkündür.

Çözümleme sonucunda, yapının yalnızca mimari öğelerinin değil iç mekâna ait niteliksel öğelerinin bir bölümünün de İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi özelliklerini yansıttığı görülmektedir. O dönemde yaygın kullanılan malzemelerin dönemin tasarım ilkelerine uygun bir şekilde, simetrik, anıtsal, ritmik bir şekilde kullanıldığı görülmüştür.

Ancak sonradan yapılan eklemelerde,

- Binanın iklimlendirilmesi için klimalar kullanıldığı ve klima motorlarının cepheye ve bina estetiğine uygun şekilde yerleştirilmediği görülmüştür.
- Binanın batı cephesinde tuvalet kapılarının gizlenmesi için bir duvar yapıldığı ve bu duvarın bina cephe tasarımıyla bütünlük sağlamadığı ortaya çıkmıştır.

- Benzer şekilde cephede ve bekleme salonunda yer alan grafik ve yönlendirmelerin binanın tasarım anlayışı gözetilmeden gelişigüzel düzenlendiği görülmüştür.
- Gişe çalışma alanında yapılan düzenlemelerin işlevsellik ön planda tutularak iç mekân renk, doku, atmosfer öğelerinden uzak bir şekilde yapıldığı, bu düzenlemelerin bekleme salonundan içeri bakıldığında genel mekân ile bir bütünlük oluşturmadığı ortaya çıkmıştır.
- Mobilya seçim, üretim ve kullanım açısından bir planlama yapılmadığı görülmüştür.
- Özellikle görevli kullanıcıların teknolojik alt yapısının düzenlenmediği ve estetik ve uygulama açısından sorunlar yaşandığı belirlenmiştir.

Elde edilen tüm bu bilgiler doğrultusunda tarihsel süreç içerisinde yapılan eklemelerin ve güncellemelerin, içmimarlık mesleği, uygulama ve etik değerlerinden uzak ve estetik kaygılar gözetilmeden yapılmış olduğunu söylemek olasıdır. Yapılacak olan eklemelerin, ilgili bilim/sanat/estetik kurullarının izni ile yapılması, binanın fiziksel çevresi ile olan ilişkisini ve tasarım özelliklerini koruması bağlamında önem taşımaktadır. Bu nedenle bu şekilde bir uygulama için ilgili kurullardan izin alınmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmada ortaya çıkan iç mekân çözümlenme aracı birçok mekânın iç mekân değerlendirilmesinde kullanılabilir ve yeni araştırmalara yol gösterici olabilir. Ayrıca bu araçla aracılığıyla Mersin Tren İstasyon Binası'nda ortaya çıkan, bina tasarım özelliklerine uygun ve estetik olmayan uygulamalar gibi sorunlu eklentiler ortaya çıkartılarak olması gereken çözüm önerileri sunulabilir.

KAYNAKÇA

Akkuş-Çakır, N., Senemoğlu, N. (2016). *Yükseköğretimde analitik düşünme becerileri*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(3), 1487-1502.

Akpolat, M. S. (2004). *Tanzimat Sonrası Osmanlı Mimarlığından Bir Kesit: Adana-Mersin Demiryolu İstasyon Binaları*. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 21(1), 77-93.

Arayıcı, O. (2015). *Mekân ve Tasarım Üzerine Tanımlar*. İstanbul: Ege Basım.

Basu Monga, A.,John, D.R. (2007). *Cultural Differences in Brand Extension Evaluation: The Influence of Analytic versus Holistic Thinking*. Journal of Consumer Research, 33(4), 529-536.

Başerer, D. (2017). *Bir Düşünme Türü Olarak Mantıksal Düşünme*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(41), 433-442.

Bilgiç, Ş., Kandır, A. (2019) *Erken Düşünme Becerileri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6(3), 49-62.

Ching, F.D.K., Binggeli, C. (2012). *Interior Design Illustrated* (3. Basım). U.S.A: John Willey and Sons.

Demirarslan, Ü. (2005). *İnce Yapı Tasarlama İlkeleri ve Uygulama Yöntemleri*. İstanbul

Dewey, J. (1997). *How we think*. Mineola, N.Y: Dover Publications.

Elemana, H. (2019). *Mersin Şehir Merkezinde Bulunan Tarihi Kamu Binalarının Giriş Cepheleleri (1850-1955)*. Journal of Universal History Studies, 2(1), 19-48.

Elmalı Şen, D., Midilli Sarı, R., Sağsöz, A., Al, S. (2014). *1960-80 Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı*. Electronic Turkish Studies, 9(10), 541-556.

Gör I. (1997). *İçmimarlık Kavram ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: M. Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi İçmimarlık Yayınları 1.

Hasol, D. (2017). *20. Yüzyıl Türkiye Mimarlığı*. İstanbul: YEM Yayıncılık.

Kaptan, B. B. (2001). *İç Mekanın Niteliğini Belirleyen Ögelerinin Görsellik Kazanmasını Sağlayan Oluşumlar*. Anadolu Sanat Dergisi, 11, 113-130.

Kaptan, B. B. (2013). *Kültür ve İçmimarlık*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Koçlar Oral, G. (2015). *Bütünleşik Tasarım Yaklaşımı Bağlamında İç Mimarlık Eğitiminde Yapı Fiziği Konuları*. İçerisinde Eke, A.M., Adıgüzel Özbek, D., Güzelci, H., Ekmekci, T.O. (Editör), İç Mimarlık Eğitimi 3. Ulusal Kongresi, 15-24.

Koçlar Oral, G. (2013). *Yapı Fiziğine Bir Bakış*. Yapı Fiziği Derneği ve 1. Ulusal Yapı Fiziği ve Çevre Kontrolü Kongresi. Yalıtım Dergisi, 115, 28-29.

Nisbett, R. E., Peng, K., Choi, I., ve Norenzayan, A. (2001). *Culture and systems of thought: holistic versus analytic cognition*. Psychological review, 108(2), 291–310.

Özderin, S. (2019). *Bir Yöntem Önerisi Kapsamında: Grafik Sanatlarda Temel Sanat ve Tasarım Eğitiminde "Analitik Düşünme ve Sistematik Biçimlendirme"*. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 6(42):2823-2847.

Pile, J. (2007). *Interior design*. London: Pearson.

Robbins, J. (2011). *Problem Solving, Reasoning, and Analytical Thinking in a Classroom Environment*. The Behavior Analyst Today, 12, 40-47.

Sebetci, Ö.; Aksu, G. (2014). *Öğrencilerin Mantıksal ve Analitik Düşünme Becerilerinin Programlama Dilleri Başarısına Etkisi*. Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 13(25), 65-83.

Selvi Ünlü, T., Ünlü, T. (2009). *İstasyondan Fenere Mersin*. Mersin: Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları.

Şenyiğit, Ö., Erkin, E. (2011). *Adana-Mersin Demiryolu Hattı Üzerindeki İstasyon Binalarının Tarihi ve Mimari Analizi*. Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 26, 37-55.

Şenyiğit, Ö. (2002). *Adana-Mersin Demir Yolu Hattı Üzerindeki İstasyon Binalarının Tarihi ve Mimari Analizi*, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Şevkan, P. (2019). *Mersin Tren Garı-Halkevi Arasındaki Tarihi Kent Dokusunda Bulunan Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet Dönemi Kamu Yapılarının İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

TCDD Arşivi.

Umay, A., Arıol, Ş. (2011). *Baskın Olarak Bütüncül Stilde Düşünenlerle Baskın Olarak Analitik Stilde Düşünenlerin Problem Çözme Davranışlarının Karşılaştırılması*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30(2), 27-37.

Yazıcıoğlu, Y. (2017). *Temel Tasarım*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Yüksel Ş. (2018). *Fiziksel Çevre Kontrolü: Önemi ve İç Mimarlık Eğitimindeki Yeri*. Kent Akademisi, 11(1), 108-116.

Vitruvius, M. P. (2017). *Mimarlık Üzerine On Kitap*. Çev. Çiğdem Dürüşken, İstanbul: Alfa Yayıncılık.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

URL-1

https://vsco.co/dilarazdy/media/5cdb07afc9a1d52f7dfe0b44?share=MTU1Nzg1ODIzNw%3D%3D&branch_match_id=772463687355648440&utm_source=app-image-share&utm_campaign=pinterest.ShareExtension (erişim tarihi: 20.11.2020)

URL-2 http://www.imo.org.tr/50_yilda_50_eser/9.php (erişim tarihi: 20.11.2020)

URL-3 <4l-mersin-ili-haritasi.png> (894x625) (cografyaharita.com) (erişim tarihi: 20.11.2020)

URL-4 <https://images.app.goo.gl/qXeJ3Uc7FCGT481a6> (erişim tarihi: 20.11.2020)